

Український науково-дослідний Центр вивчення аномалій «Зонд»

Україна, м.Київ, НТУУ «КПІ», факультет авіаційних та космічних систем

03056 вул. Боткіна 1, корпус 28, к.116

www.zond.kiev.ua, <mailto:srcaa@zond.kiev.ua>

Форма ЕЗ-1

Версія для Інтернет

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ЗВІТ

Назва експедиції	<i>Цеперів – 2013</i>
Дати проведення	<i>29-30.06.2013</i>
Керівник	<i>Білик А.С.</i>

Україна-Київ-Львів-2013

Розділ 1. Заявка на проведення експедиції

Заявником виступив місцевий очевидець. Рішення приймалося нагально в умовах оперативної доцільності за скороченою процедурою згідно прийнятої концепції «24-годинного реагування».

Розділ 2. Програма проведення вишукувально-дослідницьких заходів

Робоча назва

Цеперів 2013

Мета експедиції

Дослідження формацій на пшеничному полі у с. Цеперів Львівської області
Прояви, про які повідомили очевидці:

- полегли стебла пшениці у формі геометричних фігур

Основа для експедиції

Інформація, надана напряду місцевими мешканцями

Місце проведення експедиції

с. Цеперів Львівської області

Дати проведення експедиції

29-30.06.2013

Строк

2 доби

Керівник експедиції

Голова УНДЦА «Зонд», к.т.н., доц. Білик А.С.

Реквізити керівника

Тел.

***

Моб.

***

Ел. адрес:

srcaa@zond.kiev.ua

Склад експедиції

<i>П.І.Б.</i>	<i>Посада або напрямок досліджень</i>
Білик А.С.	Голова координаційної ради УНДЦА «Зонд», к.т.н., доц.
Миронов М.І.	Керівник експериментально-конструкторського відділу УНДЦА «Зонд»
Ніколенко В.М.	Експерт загально-фізичного відділу УНДЦА «Зонд»
Ліханов О.Ф.	Запрошений експерт Національного Університету біоресурсов і природокористування, м.Київ, к.б.н., доц.
Чвартковський А.В.	Запрошений експерт, м.Львів

Порядок виконання робіт і технічне забезпечення

№	Вид робіт	Виконавець	Потрібне обладнання	Тривалість
1	Обмірні роботи, рекогносцировка	УНДЦА «Зонд» (всі учасники)	Планшети, олівці	2 люд-год.
2	Опитування очевидців	УНДЦА «Зонд» (всі учасники)	Записники, олівці	1 люд-год.
3	Вимірювання радіаційного фону та обміри у формації	УНДЦА «Зонд» (Білик А.С.)	Радіометр «Прип'ять М», батареї 	1 люд-год.
4	Фотозйомка низова деталей	УНДЦА «Зонд», Чвартковський А.В.	Фотоапарати, батареї	1 люд-год.
5	Відбір зразків рослинності, ґрунту	УНДЦА «Зонд», Ліханов О.Ф., Чвартковський А.В.	Пінцети, тара для збору матеріальних зразків (поліетиленові пакети, пластикові контейнери, шпателі, пробірки), рукавички одноразові медичні	2 люд-год.
6	Проведення фотозйомки панорамної	УНДЦА «Зонд» (Миронов М.І., Ніколенко В.М.)	Камера на штанзі 4 м	1 люд-год.
7	Низькочастотна магнітометрія (фону та обміри)	УНДЦА «Зонд» (Миронов М.І.)	Тесламетр РТЕМ-1394 вимірювач електромагнітного поля 	1 люд-год.

8	Високочастотна магнітометрія (фону та обміри)	УНДЦА «Зонд» (Миронов М.І.)	Радіочастотний вимірювач потужності REF-195 	1 люд-год.
9	Біолокаційні дослідження	УНДЦА «Зонд» (Ніколенко В.М.)	Біолокаційні рамки	1 люд-год.

Всього витрати лінійного часу: **11** люд-год.

Розділ 3. Висхідні матеріали, витяги

Первинна інформація щодо імовірного виникнення аномалії була надана в Центр від місцевого мешканця **Т.І. Кісіль** (первинне повідомлення, орфографія, пунктуація, стилістика оригіналу збережена, ПІБ оголошені із дозволу очевидця): «Неподалік від мого села на пшеничному полі з'явився візерунок (в ніч 24 по 25 червня). Даний візерунок було сформовано в ніч з 24 по 25 червня. Звісно я не був свідком коли це трапилось. Дізнався про це вже після обіду числа 25. Відразу ж відбув на місце події де попав під дощову зливу. Незважаючи на грозу і сильний ливень я таки похапцем пройшовся по візерунку, заміряв телефоном координати і зоробив декілька знімків. На другий день відбув вдруге (вже під вечір), і дослідив цю "формацію" більш ретельно. На моє переконання це все ж таки ручної роботи, виконано двома людьми приміром листом фанери розміром 1мх1м. Чітко простежується послідовність виконання (пригинання) колосся. Центральний круг не симетричний, не витриманий по радіусу. Стебла губо придавлені до землі. Місцями просто надламані. Все чітко вимірюється в метрах. Внутрішнє кільце 1м зовнішнє 2м. Місцями де дуги (довкола малих "пелюсток") явно простежується кутоватість країв, так якби це робили квадратним листом фанери. Такий візерунок спокійно могли зробити двоє чоловік за дуже короткий термін часу. І що цікаво, на мою думку, зумисне вибрали це місцерозташування аби було добре було видно з траси і перед періодом сильних злив, аби прибило дощем і малюнок довше зберігся. Ні телефон, ані компас відхилень не дали. І самопочуття було в нормі. Хіба, що цей малюнок дещо прикрасив це поле, і гарно дивиться на світликах. Подумки звісно я хотів щоб це був один з приславутих, справжніх кіл що виникають на полях. Проте те що я перевіряв на місці, розтавило все на свої місця... Отак-от».

Очевидцем було здійснено вимірювання та первинні фотографування, відеозйомка та замальовки формації.

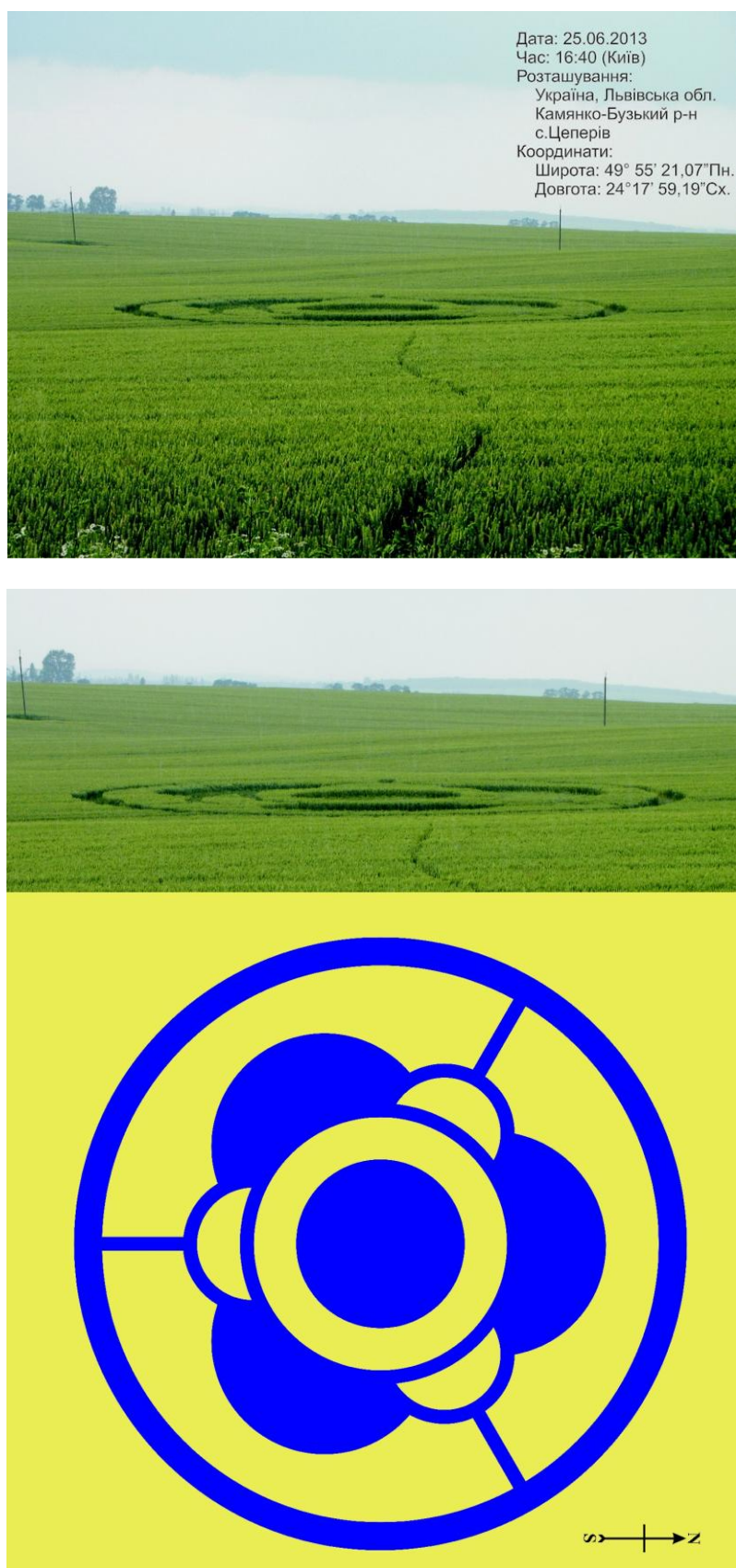

Рис.1. Світлини з координатами формації і стилізовані графічні матеріали очевидця

Рис.2. Вибрані світлини очевидця відзняті 25.06.13: центр формації із очевидними механічними пошкодженнями, ганчірка невстановленого походження

Рис.3. Вибрані світлини очевидця відзняті 25.06.13: вид із формації на трасу

Рис.4. Вибрані світлини очевидця відзняті 25.06.13: вигляд із траси у сторону формації із висоти людського зросту в надвечірній час

Розділ 4. Просторова та часова прив'язка, опис об'єкту дослідження

В ході опитування на місці було з'ясовано що формація на полі була зареєстрована місцевими мешканцями 25 червня 2013 р. Ніяких атмосферних явищ окрім грози очевидцями не спостерігалось.

Формація розташована в безпосередній близькості до траси Львів-Київ та проглядається з неї візуально завдяки підвищенню траси (додатково висота автівки) та особливості рельєфу.

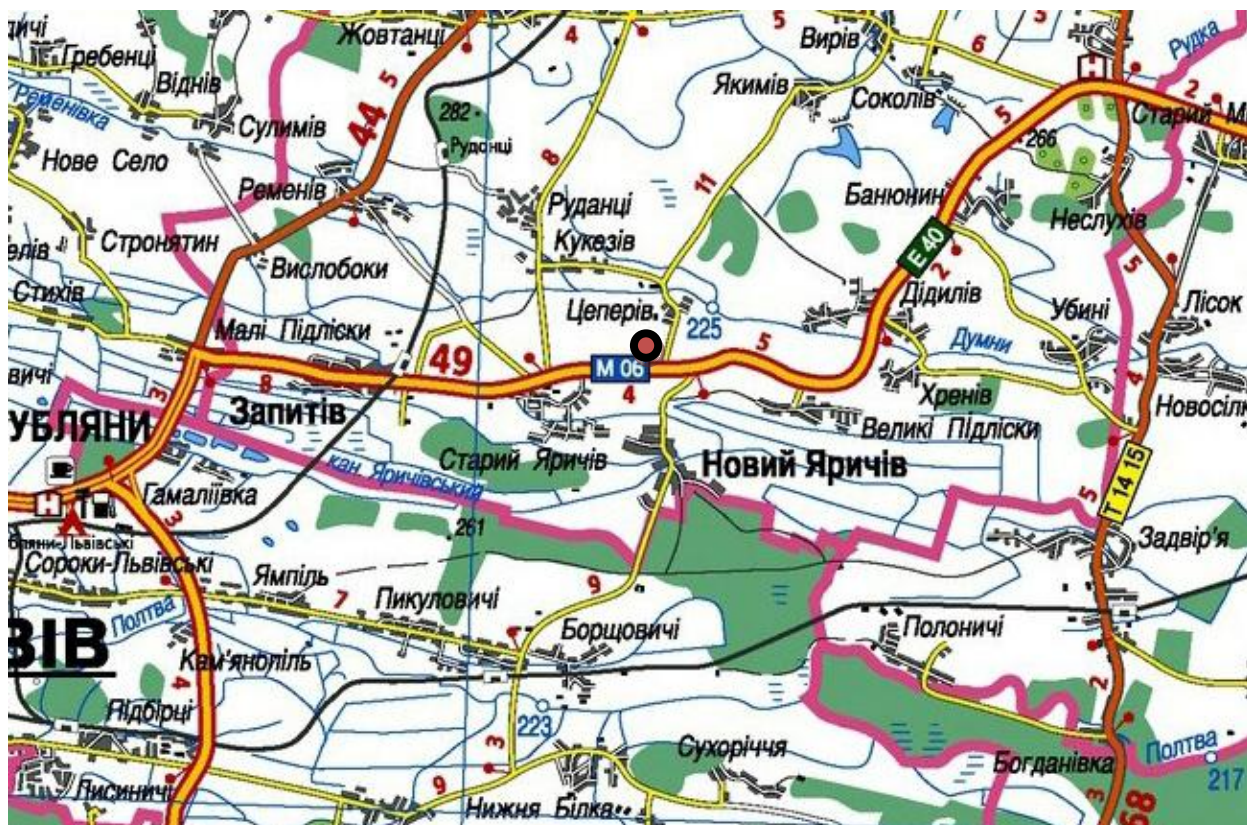

Рис.5. Ситуативна мапа місце розташування об'єкту дослідження

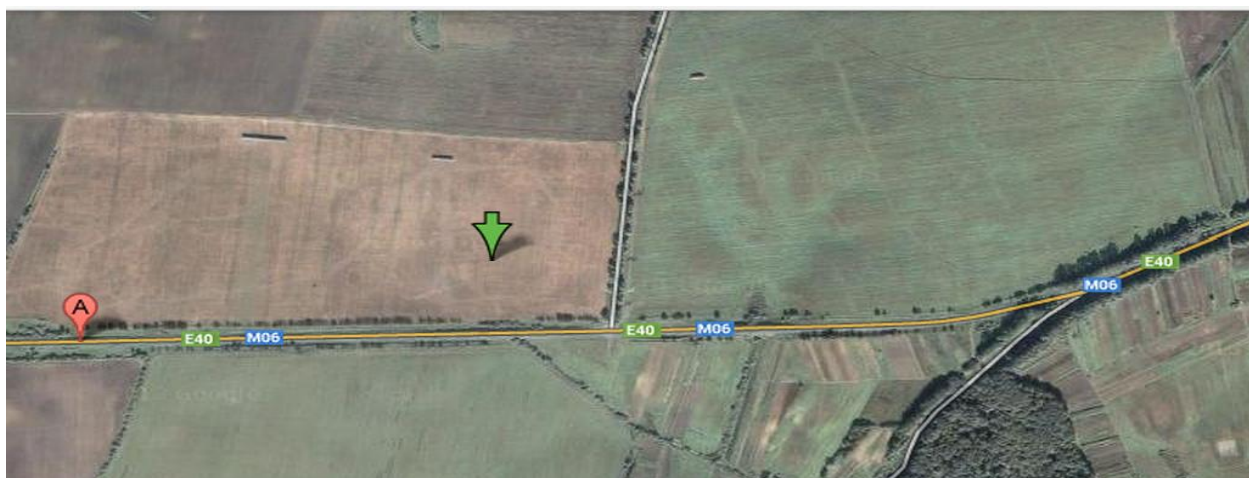

Рис.6. Поле із координатами формації +49 55' 21.07"+24 17'59.19"

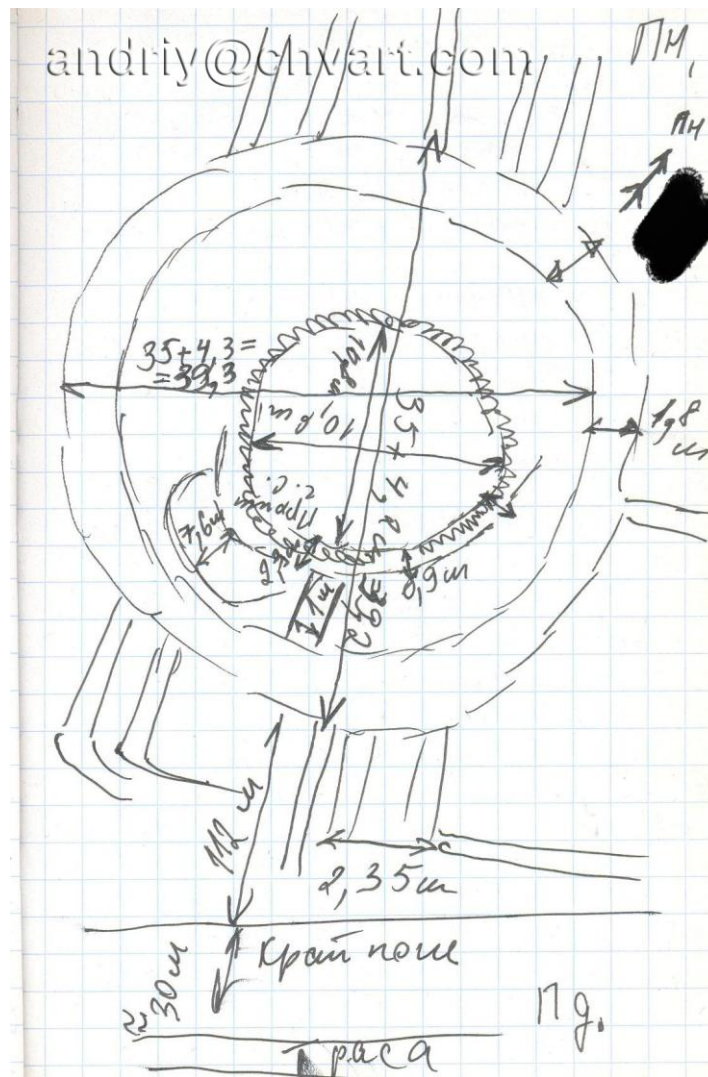

Рис.7. Геометричні заміри, виконані експертом А.Чвартковським [14]

Виїзд був здійснений у найкоротший термін автомобільним транспортом підвищеної прохідності, згідно концепції термінового реагування.

До складу експедиції було запрошено експерта профільної проблемної науково-дослідної лабораторії фітовірусології та біотехнології рослин Національного Університету Біоресурсів та Природокористування (НУБП), к.б.н., доц. Ліханова О.Ф. (відбирання зразків ґрунту і рослин, методологічне консультування), та також дружнього експерта із м. Львів Чвартковського А.В. (відбирання зразків ґрунту і рослин, фотографування тощо).

Довідка: Ліханов А.Ф., к.б.н., доц., науковий співробітник проблемної науково-дослідної лабораторії фітовірусології та біотехнології НУБП України. Фахівець в галузі екологічної анатомії, цитології й гістохімії рослин.

Первинний огляд об'єкту дослідження дозволив встановити такі його особливості:

- Безпосередня близькість і хороша візуальна проглядовість із шляхів сполучення (траса Львів-Київ)
- Пригинання стеблів пшениці сталося внаслідок утворення зламів у міжвузлі, а також поворотів (вивертань) разом із прикореневою системою. Деяка частина рослин додатково пошкоджена відвідуваннями місцевих мешканців
- Формация має нерівномірну геометрію, в деяких місцях кути спрямлені, стебла хаотично або різнонаправлено прим'яті (поламані).

Додатково формація на момент дослідження була ушкоджена внаслідок неконтрольованих відвідувань місцевих мешканців (антропогенний фактор) а також дії дощових опадів і вітру. Поруч із формацією зі сторони кювету траси виявлено ареальні прим'ятості пшениці з нечіткими окрайками, вочевидь зумовлені вітровими вихорями біля пагорба. У центрі формації рослини вкладені проти годинникової стрілки у периферійних зонах – різнонаправлено. В центрі також виявлено неглибоку лунку від механічного вдавлювання – у лунці вдавнено пагони. Очевидцем додатково було виявлено брудне промасляне ганчір'я в день знаходження формації (див. фото вище), яке не збереглося.

Розділ 5. Дослідження і аналіз наявності факторів аномальності

Аномальні явища як переважно неперіодичні, швидкоплинні і нечітко локалізовані в оточуючому середовищі залишають мало шансів для дослідників у своєму вивченні та виробленні стійких підкріплених фактажем надзагальних гіпотез.

Формації, які з'являються на полях злакових та інших культур рослин виходять з цього ряду позаяк демонструють періодичність та залишкові матеріальні сліди та ефекти, які виявляють стійку спільність у проявах в різних місцях і в різний час.

Відтоді дослідниками [1, 2] вироблені **базисні фактори аномальності**, що відрізняють невідомі феномени від підробки:

- 1) відсутність механічних ушкоджень рослин
- 2) зміни біохімії рослин
- 3) імовірні видозміни хімічного та якісного складу ґрунту
- 4) імовірні залишкові електромагнітні ефекти, що зберігаються деякий час

Фактори аномальності формацій на полях становлять науковий інтерес з точки зору розробок новітніх технологій та національної безпеки. Останні ґрунтовні дослідження щодо особливостей формацій пов'язані із моделюванням ефектів, що призводять до видозміни рослин та порівняльним аналізом їх розвитку [1, 2].

Із зазначених базисних факторів аномальності внаслідок дослідження формації біля с.Цеперів не було встановлено жодного.

Під час проведення експедиції УНДЦА «Зонд» жодні аномальні прояви не спостерігалися. Достовірних свідчень щодо аномальних аерокосмічних феноменів у зоні появи формацій зареєстровано не було.

Всього були опитані: первинний повідомляч місцевець Т.Кисіль, також місцеві мешканці К. і М. (ПІБ конфіденційовано згідно прохання). Також днем раніше експертом А.Чвартковським були опитані мешканці с.Цеперів Б. і П.

Опитування потенційних очевидців і пошук свідчень щодо аномальної активності у прилеглих територіях показало, що феномен формацій зареєстрований у даному місці вперше, принаймні за останній час, а свідчень процесу появи формацій немає.

УНДЦА «Зонд» у складі експедиції були проведені усі роботи із заявлених у програмі досліджень, у додаткових роботах необхідності не виникло.

Проведені дослідження радіоактивності гамма-випромінювань, вимірювання напруженості електромагнітного поля низьких (30...300 Гц) і надвисоких частот (50 МГц до 3.5 ГГц) показали відхилення у межах похибки.

Рівень гамма-випромінювання інтегрально по формації склав 10..12 мкР/год, що відповідає фоновим показникам, виміряним у с.Цеперів та поблизу поля, аномалій не виявлено.

За вербальними свідченнями очевидців які побували в межах формації, або поруч неї, змін психофізіологічного стану у них не відчувалося. Суттєвих змін психофізіологічного стану членів експедиційної групи не зареєстровано. Окремі виміри суб'єктивної ідеомоторної реакції проведені експертом заг.фіз. відділу В.М.Ніколенко.

Спостереження за місцевими біодетекторами (птахи, комахи, черв'яки у ґрунті) також не виявили аномальної поведінки при перетині меж формацій. Спеціальна біодетекція не проводилася.

Оскільки радіокерований гелікоптер під час попередньої експедиції був втрачений через несприятливі метеоумови, для панорамної фотозйомки була вперше застосована оригінальна штангова конструкція, розроблена експериментально-конструкторським відділом УНДЦА «Зонд».

Для досліджень в ході експедиції були відібрані дослідні і контрольні зразки пшениці та ґрунту. Дослідні зразки були відібрані безпосередньо з формацій у місцях, не пошкоджених людьми, мають виражений характер зміни напрямку росту у вузлах. Контрольні зразки відібрані з того ж поля на відстані не менше 100 м від формації такого характеру не мають. Зразки не заносилися у формацію. Всі зразки не мали безпосереднього контакту з людиною, консервування проводилося у поліетиленові пакети відповідно до чинних нормативних документів (див. нижче). Були витримані достатні процедури як відбору, так і транспортування та збереження зразків. Для захисту особового складу та збереження автентики зразків були використані спеціальні рукавички та бахіли. Інші засоби захисту не застосовувались ввиду відсутності на показах приладів понаднормових показів а також видимих факторів імовірного ураження.

Рис.8. Покази радіоактивності на фоні формації

Рис.9. Центр формації із механічно вдавненою лункою (в лунці вдавнений пагін) і видкими слідами грубого приминання пагонів пшениці із переламанням у міжвузлі та злами листя (лінійка 25 см для зрівняння)

Рис.10. Центр формації із механічно вдавненою лункою (в лунці вдавнений пагін) і видкими слідами грубого приминання пагонів пшениці із переламанням у міжвузлі та злами листя (лінійка 5 см для зрівняння), фото А.Чвартковського

Рис.11. Центр формації із механічно вдавненою лункою (в лунці вдавнений пагін) і видкими слідами грубого приминання пагонів пшениці із переламанням у міжвузлі та злами листя та невстановленою брудною ганчір'яною, фото А.Чвартковського

Рис.12. Центр формації із механічно вдавненою лункою (в лунці вдавнений пагін) і видкими слідами грубого приминання пагонів пшениці із переламанням у міжвузлі та злами листя (лінійка 5 см для зрівняння), фото А.Чвартковського

Рис.13. Нерівності контуру придавлених стеблів на межі формацій

Рис.14. Нерівності контуру придавлених стеблів на межі формацій, механічне вивертання прикореневої зони

Рис.15. Смуга висвітленої рослинності на полі, яка експертно виявилася антропогенною видозміною внаслідок нерівномірності внесення добрив

Розділ 7. Лабораторний аналіз проб ґрунту і рослин

Відбирання проб ґрунту було здійснено експертом профільної проблемної науково-дослідної лабораторії фітовірусології та біотехнології рослин Національного Університету Біоресурсів та Природокористування (НУБІП), к.б.н., с.н.с. Ліхановим О.Ф.

Дослідні зразки ґрунту були відібрані інтегрально із периферії формацій та з епіцентрів кіл - місць утворення отворів із глибини до 5см. Контрольні зразки НУБІП відібрані на відстані не менше 100 м від формації.

Відбір проб ґрунту і рослин було також проведено експертом А.Чвартковським. Схему наведено на рис. 16 і було проведено у наступному складі:

№1 - (синій поліетиленовий пакет) - дослідні зразки з формації, деформовані у вузлах (фототропізм), див. фото у приєднанні, зразки № 1Д, 2Д, 3Д, 4Д, 5Д

№2 - (чорний поліетиленовий пакет) - дослідні зразки з формації (прямі, не гнуті до землі), див. фото у приєднанні, зразки № 6Д, 7Д, 8Д, 9Д, 10Д

№3 - (фіолетовий поліетиленовий пакет) - контрольні (прямі недеформовані та кілька рослин деформованих), відбирались на відстані не менше 150 метрів від краю формації, див. фото у приєднанні, зразки № 1К, 2К, 3К, 4К, 5К

Проби ґрунту:

№1К - контрольна, відбиралась приблизно на відстані 150 м від краю формації, північний напрямок

№2К - контрольна, відбиралась приблизно на відстані 45 м від краю формації, східний напрямок

№3К - контрольна, відбиралась приблизно на відстані 170-200 м від краю формації, східний напрямок.

№1Ф - дослідна, відбиралась на відстані 1,5 м від центру формації, західний напрямок

№2Ф - дослідна, відбиралась на відстані приблизно 7-8 м від центру формації, західний напрямок

№3Ф - дослідна, відбиралась з формації біля краю (приблизно 0,5 м), західний напрямок

Проби відбирались у поліетиленові пакети з глибини приблизно - половина штика саперної лопати.

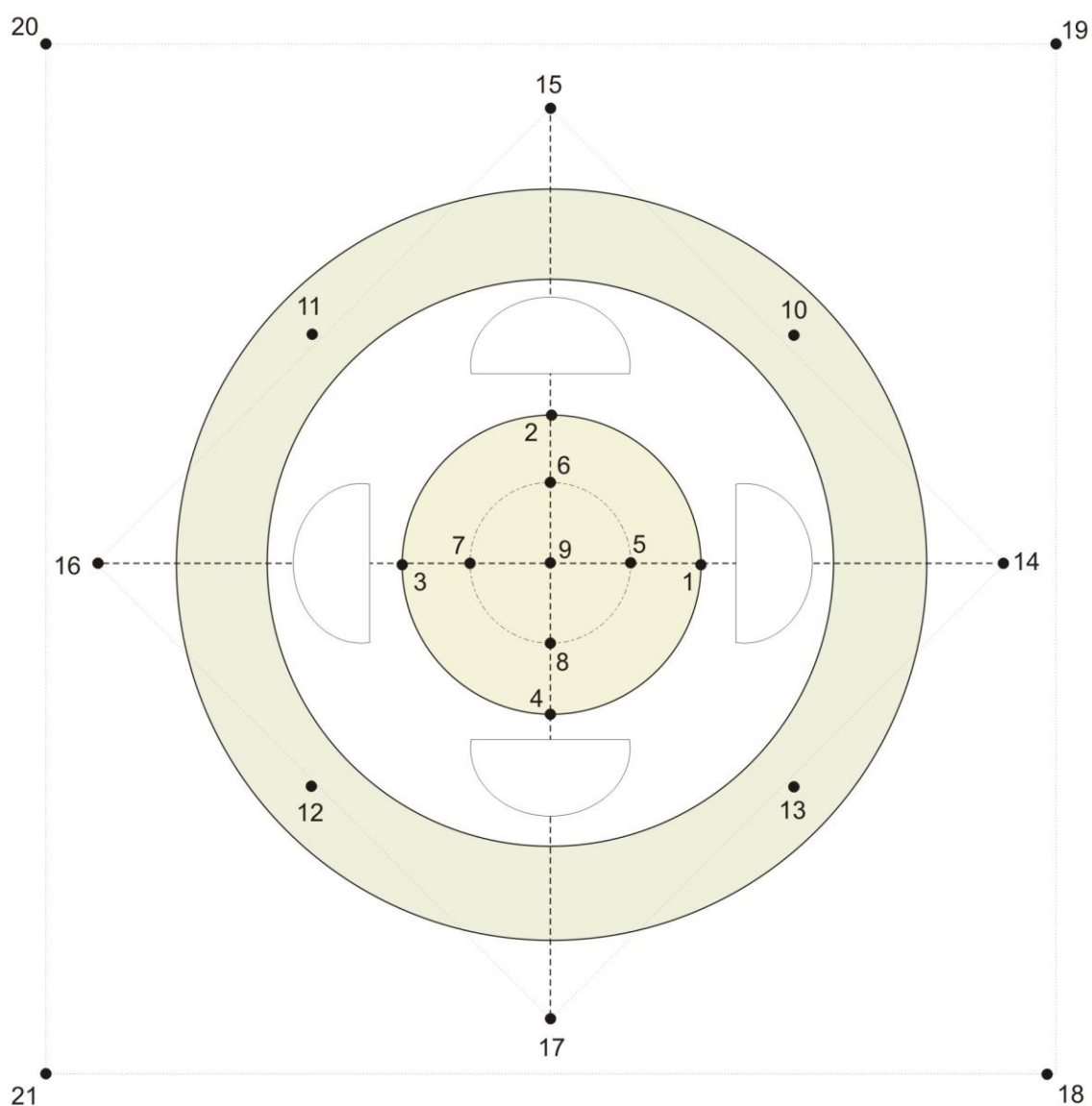

Рис.16. Схема відбору проб ґрунту і рослин експертом НУБіП у межах формації (показана схематично)

Рис. 17. Схема відбору проб ґрунту і рослин експертом А.Чвартковським у межах і за межами формації

Відбирання зразків, їх зберігання та транспортування здійснювалося відповідно до чинних норм: ДСТУ ISO 10381-1:2004 Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 1. Настанови щодо складання програм відбирання проб (ISO 10381- 1:2002, IDT), ДСТУ ISO 10381-2:2004 Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 2. Настанови з методів відбирання проб (ISO 10381-2:2002, IDT), ДСТУ ISO 10381-3:2004 Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 3. Настанови з безпеки (ISO 10381-3:2001, IDT), ДСТУ ISO 10381-4:2005 Якість ґрунту. Відбирання проб. Частина 4. Настанови щодо процедури дослідження природних, майже природних та оброблюваних ділянок (ISO 10381- 4:2003, IDT), ДСТУ ISO 11464:2001 Якість ґрунту. Попереднє обробляння зразків для фізико-хімічного аналізу (ISO 11464:1994, IDT), ДСТУ ISO 11464:2007 Якість ґрунту. Попереднє обробляння зразків для фізико-хімічного аналізу (ISO 11464:2006, IDT) (на заміну ДСТУ ISO 11464:2001), ДСТУ ISO 18512: Якість ґрунту. Настанови з довго та короткострокового зберігання зразків ґрунту (ISO 18512:2007, IDT) та ін.

Зразки ґрунту було надано на аналіз у Національний Науковий Центр «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України», у відділ агроєкології і аналітичних досліджень (**експерт завідувач відділу, к.с.-г.н. Корсун С.В.**).

Первинний аналіз показав збіжність результатів за відібраними пробами НУБіП та А.Чвартковського. Тому для аналізу були використані інтегральні проби, що отримали оригінальне маркування.

Результати наведені на скан-копії автентичного документу – висновку аналітичної лабораторії (рис. 18).

**НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

РЕЗУЛЬТАТИ АГРОХІМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НАДАНИХ ПРОБ ТОРФУ
(згідно договору № з А.С. Біликом від 17 липня 2013 р.)

№ п/п	Назва показника	Фактичний вміст у пробах						Аналізи проведені згідно
		1к	2к	3к	1ф	2ф	3ф	
1	рН сольової суспензії	4,8	5,6	5,4	5,6	5,4	7,3	ДСТУ ISO 10390-2001
Загальні форми сполук у сухій речовині								
2	Масова частка загального азоту N %	0,009	0,01	0,006	0,004	0,006	0,006	ГОСТ 26715-85
3	Масова частка загального фосфору, P ₂ O ₅ %	0,061	0,064	0,071	0,064	0,054	0,052	ГОСТ 26717-85
4	Масова частка загального калію, K ₂ O %	0,45	0,40	0,43	0,37	0,41	0,40	ГОСТ 26718-85
5	Масова частка загального натрію, Na ₂ O %	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	
6	Вміст гумусу, %	1,17	1,64	1,70	1,69	1,31	0,76	ДСТУ 4289:2004
*Уміст міцно фіксованих форм важких металів та мікроелементів у сухій речовині (екстракція сумішшю хлорної та сірчаної кислот при нагріванні), мг/кг								
7	Мідь, Cu	11,3	11,3	11,3	11,3	12,5	10,0	«Атомно-абсорбционные методы определения тяжелых металлов в биологических объектах» ИГА им. О.Н.Соколовского УААН, прот. №2 від 11.01.1999
8	Цинк, Zn	35,0	31,3	30,6	33,1	31,9	26,3	
9	Свинець, Pb	56,3	43,1	51,3	52,5	55,0	62,5	
10	Кадмій, Cd	7,5	7,5	7,5	7,5	8,8	8,8	
11	Нікель, Ni	47,5	39,4	41,3	36,3	36,9	40,0	
12	Марганець, Mn	171,9	161,3	156,9	179,4	158,1	183,8	
13	Залізо, Fe	18281	14275	15703	15556	16987	14222	

*Виконано для порівняння з попередніми дослідженнями.

Свідчення про атестацію № А11-026 від 21 лютого 2011 року видано Українським державним центром стандартизації та сертифікації "Укргостандартсертифікація".

Аналіз проведений 17.07.2013

Зав. відділу агроекології
і аналітичних досліджень ННЦ «ІЗ НААН»

С.Г. Корсун

Рис. 18. Офіційні результати аналізу проб ґрунту у Національному Науковому Центрі «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України», відділ агроекології і аналітичних досліджень

Офіційний супровідний коментар одержаних результатів аналізу ґрунту:

«В результаті аналізу проб ґрунту виявлена сильна засміченість контрольних та дослідних зразків ґрунту плумбумом, що може пояснюватися безпосередньою близькістю до автомагістралі або іншими причинами (наявність поруч виробництв абощо). Істотних, аномальних розбіжностей між контрольними та дослідними зразками ґрунту не виявлено».

Для аналізу пагонів було відібрано пагони пшениці з формацій та контрольні, що не зазнали впливу феномену з відстані понад 100 м від формації. Фото зразків наведені нижче (рис. 19). Частина контрольних та дослідних зразків була препарована поздовжнім розрізом з метою встановлення та порівняння внутрішньої макроструктури.

Рис. 19. Відібрані пагони. Видно механічне не вузлове пошкодження стебел в міжвузлі 1 та в прикореневій зоні 2

Рис. 20. Проби рослин та ґрунту, відібрані експертом А.Чвартковським 1, центр формації із мірилом, видно механічні пошкодження стебел 2

На механічно пошкоджених пагонах спостережені зворотні проростання із накопиченням клітин у вузлах внаслідок фототропізму.

Пагонів, які зазнали аномального прямого немеханічного загинання у вузлах – не виявлено.

Зразки стебел були відібрані і проаналізовані у Національному Університеті Біоресурсів та Природокористування (НУБіП), профільна проблемна науково-дослідна лабораторія фітовірусології та біотехнології рослин (експерт, учасник експедиції *Ліханов А.Ф.*, к.б.н., доц., науковий співробітник проблемної науково-дослідної лабораторії фітовірусології та біотехнології НУБіП України. Фахівець в галузі екологічної анатомії, цитології й гістохімії рослин.).

На превеликий жаль, нищівна пожежа, що сталася у НУБіП в результаті злочинного підпалу 27.10.2013, унеможливила подальший біохімічний та мікроклітинний, морфо-анатомічний аналіз рослин, а також відтермінувала кінцеве формування даного звіту.

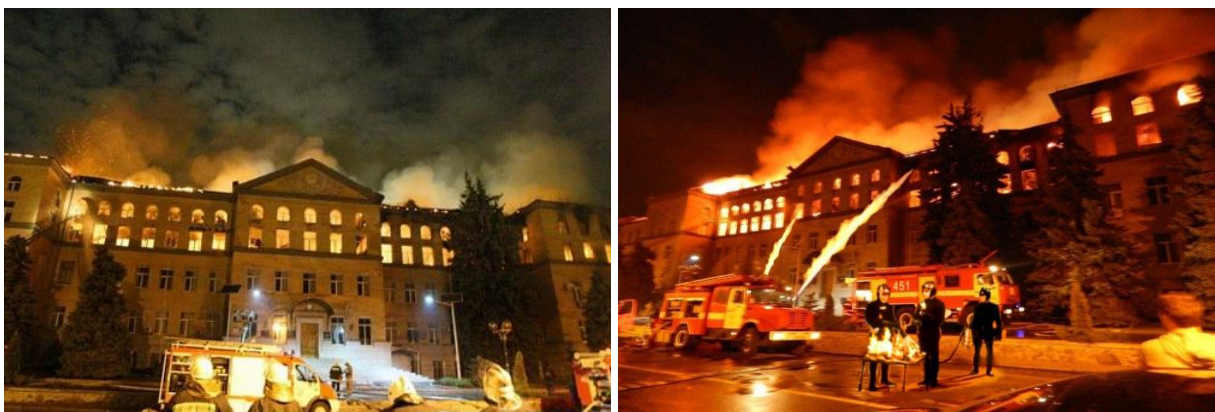

Рис. 21. Кадри нищівної трагічної пожежі у НУБіП 27.10.2013

Візуальний огляд рослин спеціалістами лабораторії засвідчив попередній висновок — пригинання стебел внаслідок **суто механічних пошкоджень**. **Аномальні зміни** стебел пшениці у вузлах, які би виходили за межі вірусних та патологічних відхилень, відомих зі спеціалізованої літератури — **відсутні**.

Розділ 9. Аналіз імовірних визначених гіпотез

9.1. Гіпотези щодо природнього походження

Правильні геометричні розміри та складний характер геометрії формацій, а також зареєстровані видозміни дозволяють в цілому відкинути природні гіпотези виникнення формацій, такі як вітер, дія тварин, комах, аномалії розвитку, інфекції рослин тощо. Щодо відсутності аналогій у аномальному розвитку чи хворобах рослин свідчить і попередній висновок лабораторії фітовірусології та біотехнології НУБіП.

Відтак основною гіпотезою щодо виникнення формацій є їх штучне утворення.

9.2. Гіпотези щодо штучного походження

Розглянемо варіант антропогенного штучного походження.

Випадковий характер утворення формації внаслідок дій сільськогосподарської техніки або виконання рутинних стандартних операцій із обробки пшениці виключений складним характером геометрії формації та її нерегулярною структурою, асиметричним розташуванням відносно колій транспорту.

Нетривіальні версії штучного випадкового виникнення формацій внаслідок випромінень, техногенних факторів, аварій, дій техніки та приладів також видаються малоімовірними через відсутність аналогів видозмін внаслідок відомих факторів та відносно віддаленість формацій від відомих джерел випромінень та хімічних подразників.

Відтоді найбільш імовірною із гіпотез антропогенного походження є штучне навмисне створення формацій. Відомо що із формацій що виникають по всьому світі, деяка частина створюється штучно шляхом механічного пригнічення рослин із попередньою розміткою території сільськогосподарського поля для витримування геометрії.

Нерівномірність, похибки у геометрії, спостережені у формації біля с.Цеперів, неоднорідність полягання стебел у ній – дають змогу припустити, що діяльність із виготовлення формації була обмежена у термінах часу, виконувалась поспіхом. Невеликі відносно геометричні діаметральні розміри свідчать про те, що подібна формація могла бути виготовлена протягом порівняно малого проміжку часу. Сучасне, зокрема лазерне, електронне обладнання розмітки дуже доступне і дозволяє скоротити час на неї.

Дослідження проведені УНДЦА «Зонд» сумісно із лабораторією НУБіП щодо характеру полягання стебел свідчать, що при механічних uszkodженнях з метою навмисного прилягання також ушкоджується і листя у зоні ушкодження, стебло, вузол або прикоренева зона втрачає цілісність, що і спостережено у формації, що розглядається.

При цьому із часом напрямок полягання пагона змінюється, причому рослина вигинається переважно вгору, до сонця внаслідок явища фототропізму (див. нижче). Також з часом механічне ушкодження стебла або прикореневої зони при штучному виконанні формацій може призводити до в'янення зеленої рослини, починаючи із периферії листя. Якщо механічні ушкодження сильні, належного транспортування поживних речовин по пагону не відбувається і рослина гине.

Пагони при механічному ушкодженні за умови цілісності передачі хоча б частини поживних речовин (рослина не гине), демонструють позитивний тропізм до сонця, що зокрема можна спостерігати у штучно виконаних формаціях, як і в формації біля с.Цеперів.

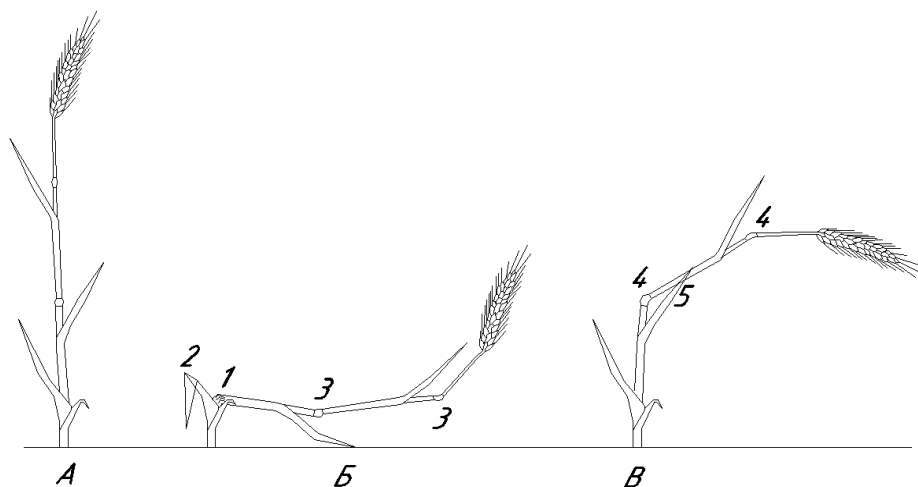

Рис. 22. Порівняння видозміни пагона пшениці внаслідок механічного ушкодження та при дії джерела невідомої природи: А - невидозмінений пагін, Б – пагін після механічного ушкодження, В – пагін із фактором аномальності без механічних ушкоджень. Позначки: 1 – місце механічного ушкодження, 2 – супровідне ушкодження листя, 3 – вузол при ефекті тропізму, 4- вузол при невідомому впливі без механічних ушкоджень, 5 – незмінене листя.

Довідково:

Тропізми (від грец. *τροπος* — «поворот», «направлення») — реакція орієнтування організму або клітини, тобто напрямку росту або руху клітин щодо подразника (хімічного, світлового або іншого)

Реакції відповіді рослин на різні дії подразників зовнішнього середовища (світло, земне тяжіння, хімічні речовини та інші) полягають в направлених ростових і скоротливих рухах (вигинах) органів рослини, що приводять до зміни її орієнтації в просторі. Ростові рухи залежать від виду подразника, механізм дії якого на рослини може бути складним. Ці рухи можуть виникати в частинах рослин, що ростуть, як наслідок швидшого росту клітин, розташованих з одного боку органу рослини (стебла, коріння, листка). У органах рослини виникають розтягування, пов'язані з асиметричним розподілом в них фітогормонів або факторів росту рослин — ауксину, абсцизової кислоти та інших.

Тропізми розрізняють залежно від виду подразника. Якщо рослина під впливом подразника згинається до джерела подразника, то це позитивний тропізм, а якщо вона згинається в протилежну сторону від подразника, то це негативний тропізм [3].

Магніотропізм - вигинання стебла або кореня рослини в процесі зростання під дією постійного (природного або штучного) магнітного поля. Напрямок визначається фізіологічними особливостями рослини і розташуванням його відносно вектора напруженості магнітного поля. Наприклад, первинний корінець кукурудзи при проростанні згинається у бік південного магнітного полюси, корінець крес-салату — по напрямку градієнта магнітного поля. М. визначає орієнтацію кореневих систем деяких сільськогосподарських рослин — пшениці, вівса, цукрового буряка, редису [3].

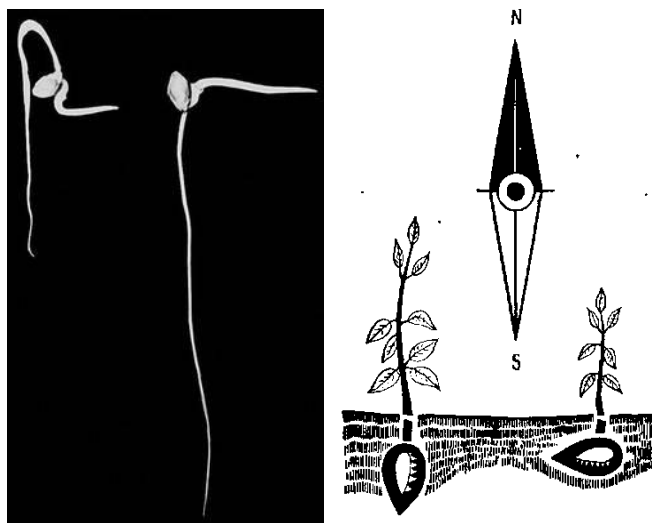

Рис. 23. Зміна напрямку росту проростка від зерня внаслідок магніотропізму

Геотропізм або гравітропізм — тропізм, пов'язаний з впливом на рослини сили тяжіння Землі. При позитивному геотропізмі ріст головного кореня направлений донизу у напрямку до центру Землі, що пов'язано не тільки з діяльністю гормонів, але і з особливими крохмальними зернами в корневому чохлаку, що виконує роль статоліту. Негативний геотропізм зазвичай характерний для головного стебла.

Фототропізм або геліотропізм — тропізм, що викликає направлений вигин рослини до джерела світла. Цей вигин має хімічну природу. Під впливом фітогормона ауксин на тіньовому боці поділ і ріст кліток інтенсивніший порівняно з освітленим боком, де ауксина менше і ріст клітин сповільнений. У зв'язку з цим рослина згинається у бік тих клітин, що ростуть повільніше, тобто до світла. У стебел спостерігається позитивний фототропізм, у коріння — негативний, у листя — поперечний.

Траса поруч знаходиться на височині, а отже імовірність виявлення формації без спеціальних устаткувань із висоти людського зросту і певно вже машини - є високою.

Таким чином, виправдане припущенню щодо мотивації імовірних містифікаторів підробити формацію із метою її знаходження сторонніми особами, що й сталося. В багатьох випадках також метою імовірних містифікаторів формацій на полях є привернення масової уваги та самореклама. У той же час, особистість і мотиви містифікаторів, які зробили формацію поблизу с.Цеперів, залишаються невідомими. Судячи із відстеження засобів масової інформації, ніхто не заявив згодом публічно щодо взяття відповідальності за виконання містифікації.

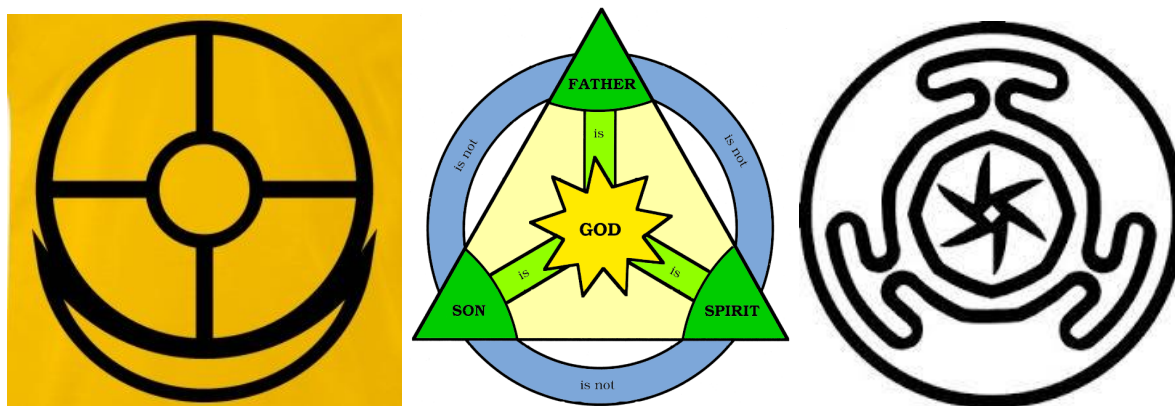

Рис. 24. Центричні троїсті символи язичництва, християнства, символ грецької богині Гекати, семантично подібні виявленим у формації

Точного аналогу семантики зображення символу формації виявлено у результаті пошуків не було. Проте зазначено, що троїсті (тричленні, трьохкомпонентні) центричні знаки широко зустрічаються у релігійній, культовій, ритуальній та іншій символіці нашої цивілізації (рис. 24).

Отже, враховуючи відсутність факторів аномальності та явні ознаки суто механічного пошкодження пагонів – найбільш імовірною є гіпотеза щодо штучного навмисного антропогенного походження формації.

Розділ 10. ВИСНОВКИ

Таким чином, внаслідок проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. 24-25 червня 2013 р. вночі біля с.Цеперів Львівської області біля траси Львів-Київ з'явилася формація центричного типу. Експедиція в місце появи формацій на полі пшениці поблизу с.Цеперів Львівської області сумісно з Національним Університетом біоресурсів та природокористування засвідчив відпрацьованість методики аналізу подібних прецедентів. Така співпраця сталася вперше в історії вітчизняної практики досліджень АЯ.
2. Були проведені виміри за допомогою спецобладнання, зйомка геометрії, прив'язка формації. Для максимальної чистоти експерименту відбір зразків ґрунту і рослин проводився незалежним представником Національного Університету біоресурсів і природокористування, к.б.н., доц. А.Ф.Ліхановим, а також незалежним експертом А.В. Чвартковським (див. також Додаток 3 та [14])

3. Дослідження показали, що полягання пагонів відбулося внаслідок штучного зовнішнього механічного пошкодження.
4. Хімічний аналіз ґрунту, здійснений у Національній академії аграрних наук України не показав істотних аномальних розбіжностей між дослідними і контрольними зразками.
5. Таким чином, **факторів аномальності** в формації, що виникла на пшеничному полі поблизу с. Цеперів Львівської області у 2013 році — **не виявлено**.

Отримані висновки показують вчергове принципову можливість і необхідність аналізу формацій із наукової точки зору, доступними відомими засобами досліджень. Сучасний рівень традиційної науки дозволяє відрізнити “дійсно нетривіальні” явища та “підробки”. Рівень української науки та сфери дослідження аномальних явищ, дозволяє успішно здійснювати подібні студії із виїздами наживо. Експерти провідних профільних установ готові сприяти у подібних дослідженнях, що підвищує достовірність результатів та науковий рівень методології.

Список джерел:

1. Talbott N., Levengood W. Plant Abnormalities. Веб ресурс: <http://www.bltresearch.com/magnetic.php>
2. Levengood, W.C. 1994. “Anatomical anomalies in crop formation plants,” *Physiologia Plantarum* 92:356-363, Веб ресурс: <http://www.bltresearch.com/published/anatomical.php>
3. Крылов А. В., Тараканова Г. А., Явление магнитотропизма у растений и его природа, «Физиология растений», 1960, т. 7, в. 2, с. 191—97.
4. Варламов Р. Объективные методы изучения НЛО // Зарубежная радиоэлектроника, 1991, №4, с.3
5. Петухов А.Б. Осторожно: следы от нло и их посадок! (на правах рукопису) М.: 2011 -10с.
6. Мусієнко М., Капустян А., Жук І. Сортова специфіка реакції антиоксидантної системи озимої пшениці на високотемпературний стрес/Інтродукція та збереження рослинного різноманіття 18/2009. Вісник КНУ ім. Шевченка. С 50-52. Вебресурс: http://papers.univ.kiev.ua/introdukcija_ta_zberezhennja_roslynnoho_riznomanittja/articles/Sort_specifcity_of_reaction_of_antioxidant_winter_wheat_system_to_high_temperature_stress_15163.pdf
7. Богатина Н.И., Веркин Б.И., Кулабухов В.М. др. Определение порога чувствительности проростков и корней пшеницы к величине магнитного поля // Физиология растений – 1979 – 28 - №3 - С.620-624
8. Е.Л. Кордюм, М.А. Соболев, Я.М. Калинина, Н.И. Богатина, Н.В.Шейкина Біологічна дія комбінованого магнітного поля на гравітропічну реакцію кореня *Lepidium Sativum* L.// Укр.ботан. журн. – 2008. – Т. 65, №1. – С. 141 – 157.
9. Білик А.С. Дослідження формацій в Україні науковими методами// XV міжн.наук.-техн.конф. «Гіротехнології, навігація, керування рухом та конструювання авіаційно-космічної техніки»: зб. доповідей./ Білик А. С. – К. : НТУУ «КПІ», 2013, – С. 53-61.
10. Барышев М.Г., Касьянов Г.И., Джимаков С.С. Влияние низкочастотного электромагнитного поля на биологические системы // Известия вузов Пищевая технология. 2007. №3. С.44-48.
11. Казначеев В.П., Михайлова Л.П. Биоинформационная функция естественных электромагнитных полей. – Новосибирск: Наука, 1985. – 180 с.
12. Звіт експедиційний «Кордишівка 2011»// УНДЦА «Зонд», ФАКС НТУУ «КПІ» 2011р. – 48 с.
13. <http://www.cropcirclesecrets.org/biophysical.html>
14. Журнал ведення робіт (локальний) Цеперів 2013/001/ А.В.Чвартковський – Львів 2013, – 47с.
15. Вікіпедія

Витяги із протоколів Засідань УНДЦА «Зонд»

Протокол Засідання Координаційної Ради №12 (210)

Київ, НТУУ «КПІ», 28 корпус
23.09.2015

Список присутніх, що зареєструвалися на засіданні:

1. Білик А.
2. Кириченко О.
3. Миронов М.
4. Проноза М.
5. Зейкан М.
6. Мирасова Л.
7. Зубчук Р.
8. Руденко І.
9. Янчук І.

5.6. Запит І.Калитюка щодо звіту по експедиції у с.Цеперів Львівської області.

ПОСТАНОВИЛИ:

5.6. Закінчення Звіту по експедиції у Цеперів вже включено у загальну програму виконання робіт на 2016 рік. Основні результати також вже наведені у протоколах Центру. Кінцевість результату досліджень як відомо була зпроблематизована нищівною пожежею в НУБП, куди були віддані зразки рослин на вивчення.

Протокол Заседания Координационного Совета №11 (174)

Киев, НТУУ «КПИ», 28 корпус
04.09.2013

Список присутствующих, зарегистрировавшихся на заседании:

1. Билык А.
2. Мирасова Л.
3. Николенко В.
4. Гринюк И.
5. Костюк Г.
6. Ткачев С.
7. Зайцева И.
8. Шишка Д.
9. Миронов Н.
10. Олексюк Р.
11. Притыка А.

1. **СЛУШАЛИ:** Результаты экспедиционного-исследовательского летнего сезона 2013

Выступил Глава координационного совета Центра к.т.н., доц. Билык А.С., с обзором летних экспедиций.

1.1.Експедиція в с.Цеперів Львівської області по дослідженню формацій.

30.06.2013 відбулась експедиція в с.Цеперів Львівської області по дослідженню формацій. Були проведені заміри з допомогою спецоборудовання, зйомка геометрії, прив'язка формації. Для максимальної чистоти експеримента відбір образців ґрунту і рослин вироблявся представителем Національного Університету біоресурсів і природопольовання, к.б.н., А.Ф.Лихановим. Внаслідок образці ґрунту були проаналізовані в Національній академії аграрних наук України. Оскільки аналіз образців рослин ще в процесі, говорити про остаточні висновки рано. Однак уже на даному етапі можна утвердити що факторів аномальності, притаманних феномену дійсно аномальних КНП, і зареєстрованих, в частині в час експедиції УНІЦА «Зонд» в с.Кордишівка Вінницької області в 2011 році, в формації поблизу с.Цеперів не виявлено. Пшениця в формації поблизу с.Цеперів полегла внаслідок грубого механічного пошкодження, а аналіз ґрунту не виявив змін хімічного складу. В той же час, особистість і мотиви містифікаторів, які зробили формування поблизу с.Цеперів, залишаються невідомими.

Протокол Засідання Координаційного Ради №14 (177)

Київ, НТУУ «КПІ», 28 корпус
23.10.2013

Список присутніх, зареєстрованих на засіданні:

1. Билык А.
2. Руденко І.
3. Дальник П.
4. Ніколенко В.
5. Гринюк І.
6. Прицька А.
7. Міронов Н.
8. Проноза Н.

1. **СЛУШАЛИ:** Звіт за 9-й рік діяльності Центру

Звіт за 9 рік діяльності Центру

...Експедиція в місце появи формацій на полі пшениці поблизу с.Цеперів Львівської області сумісно з Національним Університетом біоресурсів та природокористування засвідчив відпрацьованість методики аналізу подібних прецедентів. Зразки ґрунту із формацій були проаналізовані у Лабораторії геоєкології Національного наукового Центру Землеробства Національної академії аграрних наук України, що дозволило порівняти результати із попередніми даними досліджень...

Протокол Заседания Координационного Совета №8 (171)

Киев, НТУУ «КПИ», 28 корпус
15.05.2013

Список присутствующих, зарегистрировавшихся на заседании:

1. Билык А.
2. Кириченко А.
3. Прусс О.
4. Николенко В.
5. Миронов Н.
6. Притыка А.
7. Олексюк Р.
8. Проноза Н.

5.СЛУШАЛИ: Планирование экспедиций и приборное обеспечение

Закуплен и протестирован минибур и специализированный шанцевый инструмент для микробурения, изучения поверхности и отбора проб в грунте, на глубину до 4 м. Также разработана и воплощена дистанционная камера с подсветкой, для изучения внутренней структуры скважин при бурении на штанге 4 м с диверсифицированными источниками питания и приема информации. Отмечено, что камера на штанге может быть альтернативой аэрофотосъемки малоразмерных формаций типа КНП, в плохих погодных условиях либо при отсутствии летательных аппаратов.

ПОСТАНОВИЛИ: Принять на баланс Центра. Отметить уникальность разрабатываемого оборудования.

Рефлексії за результатами досліджень та повідомлення ЗМІ

1. 02.07.13 // «У село на Львівщині прилетів нЛО і залишив по собі загадкові сліди» <http://tsn.ua/tsikavinki/u-selo-na-lvivschini-priletiv-nlo-i-zalishiv-po-sobi-zagadkovi-slidi-300572.html>

У селі Цеперів, що на Львівщині, місцеві мешканці стверджують, що до них прилітав НЛО. Доказом цього стали дивні круги, що залишилися на місцевому полі.

Здивовані мешканці села вважають, що це слід від космічного корабля прибульців, повідомляє телеканал ЗІК.

За словами місцевих хлопців, вони почули щось дивне у полі, повертаючись з дискотеки. А напередодні появи дивного сліду у селі неспокійно поводитися собаки.

Місцеві мешканці також переконані, що такої величини коло серед пшениці – це справа не людської руки.

"Він рівний, тож трактор чи комбайн не міг залишити такого сліду", - стверджує місцевий фермер.

Мешканці села також розповіли, що 9 років тому вони бачили помаранчевий летючий об'єкт над сусіднім селом.

Походження слідів на полі зараз досліджуватимуть спеціалісти, яких селяни хочуть запросити до Цеперова. А тим часом сюди з'їжджаються люди, щоб побачити та сфотографуватися біля дивовижі.

2. 03.07.13 «Біля Львова знайшли сліди НЛО?»

У селі Цеперів, поблизу Львова на полі пшениці з'явилося дивне коло діаметром близько 50 метрів. Дехто з місцевих мешканців підозрює, що у село прилітали інопланетяни.

Село Цеперів розташоване за 20 кілометрів від Львова. У ніч з 24 на 25 червня на полі біля населеного пункту селяни побачили дивні кола.

"Вночі пси дуже гавкали, спати було неможливо, - розповіла місцева жителька баба Ярослава. – Лежала кілька годин і не могла ніяк заснути. Але пси то й так бува гавкають на котів. Не думаю, що таке могли зробити люди, то ж стільки роботи треба. Хіба би хворий, або безробітний таке міг би чинити. То точно не зо села робили, якщо люди, але думаю, що то все таки щось позаземне прилітало, бо я прожила 65 років і такого не бачила ще ніколи".

Малюнок у пшениці чудово проглядається із траси. Періодично водії зупиняються, щоб подивитись і сфотографувати дивний візерунок.

"Та цікаво подивитись, у новинах показували, а як їдемо тут, то чого ж не зупинитись і не подивитись, - каже один із водіїв Петро Стаценко з Бродів. – Їдемо зараз до Львова, а вчора по телебаченню бачили. Я в космічних прибульців не вірю, бо в Біблії про це не пишуть, але й на пришествя Бога це не схоже. Думаю, що це у містах графіті малюють, а селяни на полях. Але все рівно воно щось нове й людям хочеться мати фотографію".

Селяни відправляють до сусіда Тараса Кисіля.

"Він вчений, у Києві працював, досліджував то всьо, то краще його розпитайте", - кажуть дві жінки, що женуть корів на поле.

"Переконаний, що це зробили якісь люди, - каже Тарас. – Я викликав хлопців із Кисва, які займаються аномальними явищами і сам цікавився такими явищами в інтернеті. То якщо порівняти із справжніми й цими, то тут не така пшениця, як у справжніх. Видно, що стебла просто механічно придавили й поламали. Зараз колоски уже жовтіють і підсихають, а в місцях справжніх аномалій потім колоски інтенсивніше ростуть".

Чоловік пояснив, яким чином такі малюнки роблять на полях.

"Для цього вистачить 2 людини. Найперше – цей малюнок був на трасі для важкої техніки, що обробляє поле, - зазначив чоловік. – Тобто по цій доріжці прийшли люди, у центрі малюнку встановили жердину, від неї протягнули нитку й по ній робили кору втоптуючи траву якоюсь дошкою. Траву просто грубо механічно ламали. Та й кола не є ідеально рівними, як мали би бути, вони ніби круглі, але з прямими лініями, з кутами, тобто ті, хто виконували цю роботу просто не змогли зробити рівних ліній".

Незважаючи на такі аргументи сільський голова переконаний, що малюнок – це робота позаземних цивілізацій.

"9 років тому люди в селі, понад тисячу людей бачили, як у небі літали якісь помаранчеві об'єкти, - каже війт Андрій Андрущенко. – Я не можу пояснити це явище, може це й дійсно є щось поза цивілізаційне, але це точно може стати візитною карткою Цеперова".

3. 17.07.2013 «НЛО на замовлення»

<http://wz.lviv.ua/life/123505>

Цеперів розташований поблизу траси Київ-Чоп. Від дороги до поля з таємничими колами – рукою подати, у саме село доведеться іти ще хвилин сім. Перш за все ми з фотографом вирішили дослідити незвичне явище. Не встигли ступити на стежку, яку витоптали через усе поле охочі побачити диво, як зустрічаємо мешканку села. Жінка назватись не захотіла. Каже, ми приїхали сюди дарма. мовляв, такі фігури кожен витоптати може, а зім'яте колосся в колах від того, що на стежці, нічим не відрізняється... Минув тиждень, другий, балаканина вщухла, а мешканці Цеперова жодних пояснень з приводу витоптаної пшениці не отримали...

Перше, що зауважуємо на місці паранормального явища, – колами малюнок назвати важко. Вимальовується певний візерунок з кулястою фігурою по центру діаметром 12 метрів, від якої відходять «пелюстки» – кожне таке відгалуження 1,5 метра в ширину. Усю цю композицію, чи то пак “квітку”, окреслює коло, загальна величина малюнка близько п'ятдесяти метрів. Колосся всередині фігури прим'яте у різні боки, ідеальної симетрії не спостерігається.

Заходимо в першу хату – до місця “чуда” далеченько, але поле видно добре. Саме тут мешкає головна героїня сюжету про цеперівське НЛО – пані Ярослава. Жінка каже, що зіркою телеекрана стала випадково, літаючого об'єкта на власні очі не бачила, про НЛО говорити більше не хоче, бо люди... сміються.

“А колоски в колах — живі”, — додає пані Ярослава на останок. Як виявилось, очевидцем містичних подій у селі не був ніхто, а вогні, які бачили хлопчак, повертаючись з дискотеки, могли бути світлом фар цілодобово курсуючих трасою фур.

Найактивніше питанням “цеперівського НЛО” займався місцевий житель Тарас Кісіль – геолог за освітою, до нього й порадили звернутись односельці. “Люди часто сприймають за НЛО літаючі китайські ліхтарики — ті, коли набирають висоту, збираються в купу і можуть долати значні відстані, — розповідає Тарас. – Проте невідомі об'єкти в цих місцях спостерігають вже давно. Наприклад, мій дід у 60-х роках у сусідньому селі бачив незвичний літаючий об'єкт, спочатку сприйняв його за метеорит, але апарат залишив на полі закручені фігури. У 50-х роках документально зафіксували НЛО в Рудках Самбірського району. Тому, коли я почув звістку про кола, подумав, а раптом справді паранормальне явище. Потім, звісно, розчарувався... Але незвичні події таки були. Коли хотів зняти координати GPS-навігатором, одразу пустився дощ. При цьому ніяких магнітних полів не було – компас та телефон працювали нормально. Встиг зробити заміри і кілька знімків, перш ніж почалась сильна буря. Малюнок оригінальний, гарний задум...”. Питаю Тараса, що він має на увазі під словом “задум”. “Одразу склалось враження, що це витівка людських рук – фігура не надто акуратно зроблена, кутувата, невтримана симетрія, пшениця сильно придавлена, – пояснює чоловік. – У країнах, де фальсифікація кіл не доведена, спостерігаються певні аномальні явища – колосся не зламане, стебла деформовані, на згинах помічене здуття, а візерунок на полі не зникає роками.

У випадку цеперівських кіл колоски або зламані і пожовклі, або відживають і ростуть догори, тобто деформації не спостерігається. Ще одним доказом штучного походження кіл, на мою думку, є залишена в центрі фігури ганчірка. Мабуть, жартівники дуже поспішали, аби їх не помітили проїжджі повз автомобілі. Чітко можна прослідкувати й траєкторію придавлення – від центру до периферії. Швидше за все, майстри користувались для вимірів метровою дошкою, таким чином розраховували масштаб. Такий візерунок дві людини можуть зробити за півгодини”.

Цікавлюсь, для чого двом подорожнім серед ночі вимальовувати фігури на полях. Тарас припускає, що подію було приурочено до Дня НЛО – надто вже дати збіглися. “Про всяк випадок звернувся в організацію “ЗОНД”, що займається аномальними явищами. Також приїздив вчений-уфолог, не пригадаю звідки... Вони зробили заміри, результатів ще не оголосили, але попередньо дослідники підтвердили думку, що кола – штучного походження. Однозначно кола не можуть зрівнятися з фігурами, що були знайдені у Великобританії чи Австралії”, – резюмує геолог. Підвищення рівня радіації на витолоченому полі науковці не виявили. Ділянку перевірили з допомогою металошукача та спеціальної рамки для визначення біоенергетики. Металевих предметів не зафіксували. Взяли проби ґрунту, відібрали для дослідження колоски і стебла.

Чоловік впевнений, що кола — не справа рук жителів Цеперова. Каже, такі таємниці в селі довго не живуть. “Мабуть, туристи їхали у Львів, пожартували, а тепер сидять і радіють, що справа набрала розголосу. На жаль, селу від такого подарунка ні тепло, ні холодно. Напливу туристів не було, хіба що журналісти час від часу приїждять”, – каже Тарас Кісіль.

4. 08.07.2013 «У полі біля Цеперова з'явилося 50-метрове коло»

<http://gazeta.ua/articles/lviv-newspaper/ u-poli-bilya-ceperova-zyavilosya-50metrove-kolo/505278>

Гігантське коло в полі біля села Цеперів з'явилося у ніч на вівторок. Першими його побачили селяни, які їхали до Львова на роботу.

— Тої ночі пси гавкали. Лежала кілька годин і не могла заснути. То все-таки щось позаземне, **Ярослава** жене патином корову на околиці села Цеперів за 15 км від Львова. На пшеничному полі біля села в ніч на 25 червня з'явилося коло діаметром близько 50 м. Місцеві вважають, що туди прилітали інопланетяни.

— Дев'ять років тому понад тисячу людей бачили, як над хатами літали якісь оранжеві об'єкти. Кола на полі могли би стати візиткою села, привабити туристів, — каже війт **Андрій Андрущенко**.

— Багато наших селян працюють у Львові. Вранці йдуть до траси понад поле. Усі бачили це коло й дивувалися, — говорить **Любов Козлова**. — Далі почали згадувати, що вночі було якесь сильне саяво. Сусіди чули шум і не могли спати. Не думаю, що таке люди могли зробити, хіба якийсь хворий. Там просто не було ніякого людського сліду.

Про надприродне явище селяни радять розпитати **35-річного Тараса Кісіля**.

— Він розумний, у Києві працював геологом. Коли два роки тому в селі з'явилася чупакабра, він то всьо розслідував. Пояснив, що то насправді була росомаха. То і про НЛО розкаже, — Ярослава просить сусідських дітей провести до односельця.

Господар виходить із хати через гавкіт песика.

— Колись мені дідо розповідав: вони з товаришем бачили, як у сусідньому селі з неба щось яскраве в поле влетіло. Пішли туди — трава лежить закручена й усередині того вихору дірка, — погладжує виголене підборіддя. — Може, тоді й прилітало НЛО чи скоріш був метеорит. А зараз переконаний, що це зробили люди. Я викликав хлопців із київської організації "Зонд", вони займаються аномальними явищами. Тільки глянули на кола, сказали, що тут мало цікавого.

Від ґрунтовки до малюнка у пшениці веде широка стежка. Поряд у колосі лежать три велосипеди. Школярі із сусіднього селища Новий Яричів приїхали подивитися.

— Зараз по всіх селах обговорюють ці кола, — каже **Ярослав Турик**. — Тут якісь хмари бачили, блискавки. Таке людині нереально зробити.

— Та не, хлопці, для цього вистачить двох, — перебиває геолог. — Те, що люди бачили якесь саяво, так це фури по трасі їхали. Малюнок зроблений на доріжці для техніки, що обробляє поле. Тобто по ній хтось прийшов, установив жердину, протягнув від неї шнурок і по ньому робив кола, втоптуючи траву якоюсь дошкою. Та й кола не є ідеально рівними, — показує зазубрини завдовжки близько 5 см. — Видно, що стебла механічно поламали. Колоски жовтіють та підсихають. У місцях справжніх аномалій вони інтенсивніше ростуть і набухають на згині. За 100 метрів від кругів через два дні побачив ще три вм'ятини краплевидної форми. Вони справді зроблені ніби не людиною. Кажуть, інколи після таких рукотворних малюнків на поле справді прилітають інопланетяни.

Керівник центру вивчення аномалій "Зонд" **Артем Білик** не відкидає версії, що кола утворив позаземний об'єкт.

— Ми взяли в Цеперові зразки пшениці й ґрунту і надіслали до лабораторій на біологічний та хімічний аналізи. Відповідь, чи відбулися якісь зміни у структурі, матимемо через місяць, — розповідає телефоном. — Щороку отримуємо два-три повідомлення про такі явища. На жаль, зазвичай інформація приходить із запізненням. Невеликого дощу достатньо, щоб результати аналізів були хибні. Два роки тому за 30 кілометрів від траси на Вінниччині виявили схожий малюнок. Дослідження показали, що там було щось аномальне. А ось 2007-го на Полтавщині селяни переборщили з добривами, від цього і з'явилися кола.

Витяг (висновки) із Журналу ведення робіт «Цеперів – 2013», Львів [14] (Додаток до загального звіту)

Основні аргументи на користь версії про рукотворність формації:

- 1) Формація розташована на ділянці поля, яку добре видно з автодороги міжнародного значення М-06 Київ-Чоп та дороги, що веде у село Цеперів. Тобто розташована у місці, з якого вдень дуже легко привернути увагу великої кількості людей. Ще одним плюсом є віддаленість від Цеперова. Якщо «кола» робити вночі, то з села не видно і не чути, а з дороги якщо хтось випадково й помітить «кругоділів», то навряд чи щось зрозуміє і тим більше наважиться підійти на ближчу відстань.
- 2) Вилягання пшениці у формації відбулось внаслідок механічного впливу. На це вказують згини і злами в нижній, прикореневій частині стебел.
- 3) Наявність отворів в центрі формації.
- 4) Погрішності розмірів.
- 5) Показники радіаційного фону в нормі, наявність біодетекторів.
- 6) Складність геометричної фігури.

Експерт А.В. Чвартковський

**Звіт (особова думка) «Візерунки на пшеничному полі поблизу с. Цеперів
Львівська обл. За результатами експедиції УНДЦА «Зонд» 30 червня 2013 р.»
(Додаток до загального звіту)**

Фото1. Вигляд візерунків (формацій) з траси Київ-Рівне-Львів

Фото 2. Сліди імовірного вітрового вивалу поруч з візерунком біля траси

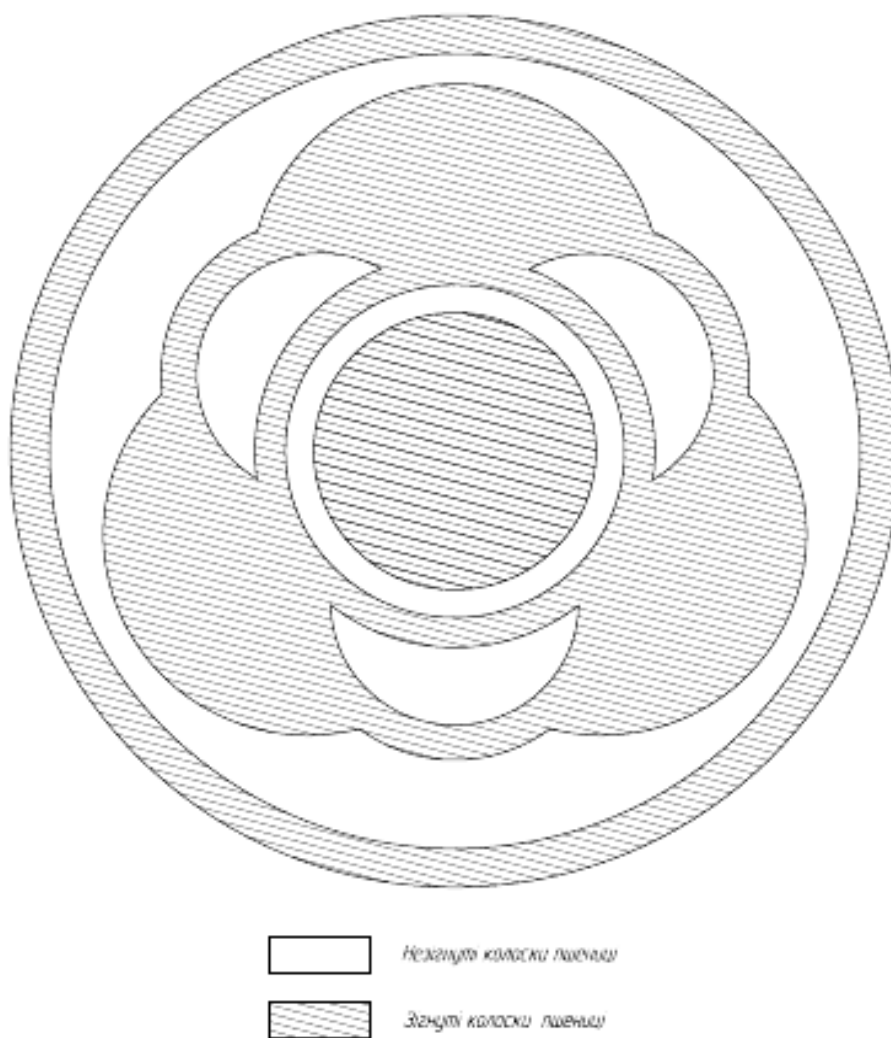

Рис.1 Принципова схема візерунків.

Рис.2 3D модель візерунків.

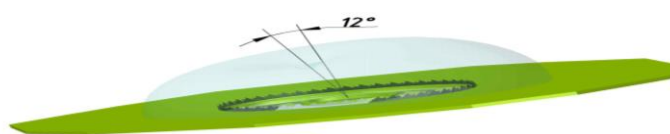

Рис.3 Суб'єктивно відчутні енергетичні утворення навколо візерунків.

Торовидний прозорий «купол» навколо візерунків та язики білого «полум'я» по зовнішньому колу візерунків. Вертикальна вісь купола зміщена відносно вертикальної вісі візерунка приблизно на 12° .

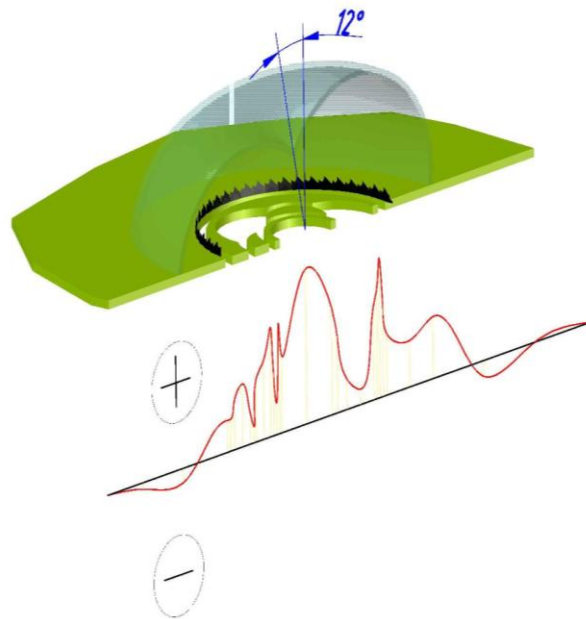

Рис.4 Інтенсивність біополя при вертикальному розрізі.

Максимальне значення інтенсивності $+100$ в центрі, мінімальне значення -10 відносних одиниць на лінії перетину купола з горизонтальною поверхнею.

Наявність біополя може свідчити про продовжену у часі присутність людей в місці утворення формації.

Експерт заг.-фіз. відділу Ніколенко В.М.